

De vita spirituali anime

ta decent vniū statum. vtputa statū innocē-
tie que alteri nequaquā expedirent vt viuere
in nuditate filios pcreare. nullū coercere ad
bonū. z silia honestabāt naturā p̄us insti-
tutā. q̄ lapsa in pctm̄ ōia his q̄dā decēt. q̄-
dā expediūt. q̄dā exigunt. Prop̄tea fallax ē
argumentū. Stat⁹ iste p̄fectissimis simili-
or est. ergo p̄ im̄p̄fectis expediētiōz. Aliter
enī opinio ōcratis q̄ oīa sunt om̄ia vide-
ret sustinēda. Qualit̄ ō ea q̄ habent in
om̄i liceat a qlibet suū dicere. aut quō re-
petere si auferant. z silia/digressiōis nimie
formido suadet ne tractet. Sed z de onere
plationū p̄ tales p̄petarias tū iurisdicōes.
tū possessiōes. qd̄ on⁹ imp̄iti et iēpti hono-
ri z exoneratōi deputā t. z q̄sqz teneat pla-
tus p̄ talibz rēdis v̄l agēdis iudicialit̄ cō-
tēdere/ceteris om̄issis spiritalibz exercitijs.
sili rōe p̄rāsīm⁹ p̄fecto diuinitus/v̄l enunci-
atū ē v̄l enūciari potuit de talibz. venenūz
est effusum in ecclesia dei.

B Lectio quarta

Postq̄ descriptiōes atqz distinctio-
nes materie necessarias p̄ceden-
tes lectiōes posuerit. tū de lege pu-
re naturali. tū de lege pure diuina
p̄ceptiua. tū de lege solū hūana. z sil ostē-
dimus q̄ leges et q̄t sunt diuine. que z quot
sunt p̄tinentes ad diuinā. z q̄ imp̄tinentes
Supaddim⁹ qd̄ z q̄t modis ins̄ z domi-
niū z iurisdicōi vocarēt. Supesse video vt
ad declaratiōem v̄nice p̄clusiōis n̄re cū suis
sequēdis diuertat sermo noster. Er̄ igitur
hec p̄clusio. Alia rōnalis sicut a deo solo ī
spirāte z influente habz vitā gr̄e q̄ ē bap̄tis-
mus in sp̄sctō. Sic ip̄o deferente solum
mō pdit aīa vitā hmōi p̄habitā. dū p̄cepti-
ue legis sue p̄uaricatrix inuenit. P̄ria ps-
de se p̄spicua ē z ante deducta in secūda le-
ctiōe. Scōdam p̄tē suadem⁹ ex h̄ q̄ alius a
deo sicut nō habz p̄tātē infundere gr̄az/sic
nec eripe. Ip̄e p̄tēta sol⁹ habz clauēs vite
z mortis eterne. q̄ apit z nēo claudit. claudit
et nemo apit. Ista ō p̄cludūt q̄ sol⁹ pōt
dare p̄cepta affirmatiua aut negatiua sub
pena mortis eterne. qz illā īfligere sol⁹ p̄t. nul-
lus ḡ pdet gr̄az. null⁹ reatū dānatōis eterne
incurrit nisi p̄ q̄nto diuie legi p̄ceptiue trās-
gressoz erriterit. Ad h̄ ē aurozitas augusti-
ni describētis pctm̄ actuale om̄issiois. Pec-
catū inq̄t est dictū factū v̄l p̄cupitū cōtra
legē dei eternā. Ad h̄ inducit illud aposto-

li. Stipendia peccati mors.

Corollarium primū.

Nulla trāsgressio legis naturalis aut hu-
mane vt natural est v̄l humana. est de facto
peccatū mortale. Et appellam⁹ h̄ peccatū
mortale qd̄ pene et̄nereatū opaf̄ fm̄ cursū
a deo iā institutū. nō q̄ possz institui. Addi-
mus p̄tēta. vt natural est v̄l hūana. qz ea-
dem lex tal sepe om̄iūcat cū diuina. p̄z corol-
lariū ex p̄missis. Et ex alio. qz lex natural z
humana vt tales sūt nō possunt attingere ad
cognitiōē et̄nitaris in pena vel p̄mio. non
ḡ ferunt ad finē talē sup̄naturalē z plusqz
humanū. Rursus frustra darent leges cū
appositiōe penaz q̄s legislatores īfligere
neq̄rent. imo nec de eis in foro suo cogno-
scere. Alioq̄n poterit legislator om̄es fere le-
ges suas sub pena q̄ntalibet possibili vel ī-
possibili. quā absurditatem dicere q̄s audē-
ret. Sic est de q̄cūqz lege naturali v̄l hūa-
na. q̄ neqz natura neqz hoīes/plati vel p̄-
cipes possent trāsgressores suaz legum ple-
ctere pena dānatōis eterne. nec de ea ad exa-
men suū p̄ testes aut aliter d̄ducere. Hac
ratiōe fulciunt se doctores nomiatim Durā-
dum ponētes p̄ceptū nō posse imponi p̄
latos aut p̄cipes sup̄ actibus intrinsecis et
occultis. qz videlicz illos traducere neq̄rēt
ad forū iudiciū sui. qd̄ nō nisi publicū est z
de manifestis. Itaqz sec⁹ agere velle eēt ho-
minū p̄p̄riū officii ignoratiū et frustra co-
natiū. imo z diuinū iudiciū temeritate cul-
pabili damnabilē v̄surpantiū. Ex h̄ p̄sequē-
ter inferūt. q̄ actus p̄fessiois sacramentalis
neq̄t directe cadere sub p̄cepto ecclie s̄z ī-
directe dū iubz aliqd̄ ad quod digne exeq̄n-
dū requirit cōfessio de lege diuina. cuiusmo-
di ē susceptio corp̄is xp̄i semel ī anno. Idē
dicim⁹ de qlibet actu interiori aut de exteri-
ori. qui talit̄ secret⁹ ē q̄ publicari licite non
p̄t p̄ testimoniū duoz aut triū. Iudices ō
q̄ de talit̄ secretis interrogare z cognoscere
p̄sumūt. errant vt dicim⁹. p̄serim v̄bi nihil
aliud de publicis actibz accusat politia suā
ledentibz. ex q̄b̄is ista secreta rōnabili z ve-
hementi p̄sup̄tōe p̄cludāt. sicut ē fama pub-
lica vitā q̄sqz nec si fas habeat iudicialiter
addicere sup̄remo supplicio non conuictos
neqz confessos/diuino ad hoc obstante p̄-
cepto.

Corollarium secundū

Nullus legislator ecclesiasticus vel civilis habet directe auctoritatem preceptivam super istud ut inferiori actu diligat deus super omnia. aut quod in eis speret vel credat. prout ex immediate precedentiibus. Et ex sequenti dicimus quod quantumvis legislatores intendunt per suas leges suos subditos debere fieri meliores interius et sanctiores quo ad divinum foruz occultum. tales tamen intentiones sine non cadunt sub eorum precepto. Itaque si fiant actus exteriores suorum inferiorum etiam cum puerissimis intentionibus et finibus occultis. non erit ibi transgressio humane legis ut humana est sed divine. Et ita si dicam horas meas canonicas cum quibus mentis evagatione et nulla attentione. Si tamen in quadragesima tamen non ut sanior fiam. vel ut postmodum voracius et inde voluptuosius comedam. Si feram tonsuram clericalem aut vadam diebus ad ecclesiam auditum missam per vanam gloriam aut fraude alia. Si vero alij actibus extrinsecis preceptorum. ago quidem male apud deum peccas in legem suam. me tamen per transgressorem humanorum preceptorum nullus accusabit. Et hic accipiunt fundamentum dicentes quod in casibus premissis non teneret aliquis horas iterare sicut nec aliam missam audire. sed sufficit de precepto in deum commisso peccati et satisfactio ad arbitrium confessoris. Hec autem sententia mitis est per scrupulosos circa humanorum obligationem preceptorum. quos iugiter inquietat conscientia de iterando si id quod faciunt non sperant deo et devote perficiant.

Corollarium tertium

Stat simul aliquem obviare preceptum humanum et tamen peccare mortaliter. sicut aliquis meredo apud deum poterit humani precepti violator accusari. Prout primum in casibus prioribus ubi fit actus precepti humani ad fines perversos. Patet secundum ubi aliquis habet excusationem sufficientem interius de qua tamen non potest facere fidem externam. omittit aliquid de operibus preceptis per ecclesiam. quemadmodum damnatur ab ecclesia ille qui non vult redire ad societatem mulieris quam fecte desponsavit in facie ecclesie. Sed obijci potest illud apostoli. deus est qui iustificat. quis est qui condemnat? Rndem quod alio et alio respectu de ipse iustificat et condemnat. vel quod peccatores publicos de publicis tantummodo sententiarum et ad iudicium suum occultam referuari. propterea idem opus sicut est occultum ecclesie et manifestum deo. sic aliter et aliter poterit iudicari. Sed iterum fortiter opponitur

Nullum est iudicium rectum nisi per quantum divine legi conformatur. quod est dictamen per regulam et recte rationis. Quis autem dixerit divinam legem falsam esse. aut quod dictamen recte rationis creditur erroneum? Ut igitur quilibet lex vera sit necessesse est. aut si falsa erit. lex non erit. Est autem falsa ratio dum iudices errant. ut quod petrus quem supponimus apud deum innocentem sit per homicidam condemnatus. et quod petrus sit pellendus reddere de bitum non proxi sue quod existens in charitate. et ex hinc de societate sanctorum sit excommunicatus. Sicut hinc idem devotus Bernardus in de precepto et dispensatione. quod simpliciter oculum quod totum corpus operationum lucidum fiat dicit oportere rectum et verum esse. quod nec veritas sine recta intentione nec recta intentio sine veritate sufficiunt. Alioquin non inculpasset apostolus quosdam quod habebant zelum non secundum scientiam. nec christus quem condemnasset interfectores martyrum quod arbitrabantur se obsequium prestare deo. Huic oppositio respondentes procedimus per regulam quod nullum dictamen particulare per criticum quod imperat actio est rectum nisi simul in veritate subsistat. Sed quoniam ex falsis bene sequitur verum procedimus multa esse iudicia practica vera quod ex falsis deducunt. Exple gratia. fiat hoc argumentum. omnis homicida patris est suspendendus. petrus est homicida patris. ergo petrus est suspendendus. Maior est lex humana ut supponitur. minor probata est per falsos testes. qui tamen repellere non possunt ut etiam supponitur. et conclusio sequens est dictamen istud. petrus his stantibus est suspendendus. quod utique verum est apud concedentes ignorantiam. inuincibile in eis que facti sunt aut iuris humani. Altera est responsio et forsitan rationabilior. et magis ad intentionem beati Bernardi dicens minor preceps precedentis syllogismi aut alterius similis non esse ista. Petrus est homicida. sed ista Petrus probatur homicida per testes inconvincibiles de falsitate. et hec vera esset apud eos sicut maior. Si igitur conclusio vera sit talium. nullus mirabitur. Verum tamen hoc loco pro diversitate opinionum de ignorantia si sit inuincibilis aliqua aut si nulla essent consequenter varietates responsionum. Et quicquid sit de ignorantia facti aut iuris humani et naturalis positum. conclusio est sententia. Nulla in his que legis divine sunt cadere ignorantia inuincibilis. quoniam facienti quod in se est de semper assistit parat illustrare mentem quantum oportebit ad salutem et erroris evitacionem. Quocirca palam est ratio cur martyrizantes apostolos credendo se

De vita spirituali anime

prestare deo obsequiū / oculū simplicē n̄ ha-
buisse culpant. sicut nec illi quos apostolus
arguit habere zelum nō fm sciam. ¶ Juxta
hec ap̄t̄ intellectus ad cognoscēdū / si fides
inclinare possit ad falsū / r̄ charitas ad ma-
lum. Cōstat q̄ nō imediate r̄ sub falsi r̄ ma-
li rōe. S̄z an mediate p̄sideret studiosus in-
quisitor. ¶ Ex incidēti dicim⁹ q̄ null⁹ fide-
lis credit articulos d̄ futuro p̄tingēti sic ab-
solute q̄n sciat deū id posse nō facere. Deus
ergo si p̄ potētiā absolutā faceret nihil fore
futurū nō videt ex h̄c assensus fidelīū falsi-
ficari / q̄ potētiā nō absolutā s̄z ordinatā in-
tra legē datā intēdūt / quē ad modū false nō
fuerūt assertōes Jone ad ninivitas / r̄ etiā
ad Ezechia. nā subversio ad demerita nini-
uitaz / r̄ mors Ezechie ad cursū nature cō-
munis referebant. nō enī mīaz dei ad corre-
ctos. r̄ potētiā sup̄ cursū nature hi p̄phe-
secludebāt. Ita nec catholicorū fides exclu-
dit potētiā dei absolutā ad nō faciendū ea
que fieri ordinata est potētiā stabilivit.

Corollariū quartū.

¶ Omīssio horaz̄ canonicaz / trāsgressio ie-
unioz̄ eccl̄asticorū / r̄ ḡnālīe oīuz̄ statutorū
r̄ regulaz̄ r̄ canonū nūq̄ ē mortale pctm̄ /
nisi p̄ q̄to diuīe legi p̄ceptiue dissonās iue-
nit. Et ita q̄stū lex aliq̄ h̄z admixtū de lege
diuīa p̄ceptiua / tātūde r̄ nō amplī ē eius
trāsgressio mortaliē viciosa. Quamobrē de-
cernere de legib⁹ oībz̄ manifestū est spectare
p̄ncipālīe ad theologiā / velut ad sciaz̄ supe-
riorē / r̄ architectonicā. q̄tinus recta rō sepa-
ret illud qd̄ iuris diuīni ē in eis ab illo qd̄
hūanū ē siue positū / tāq̄ si aurifaber pi-
tissim⁹ scernat aurū ab argēto. r̄ argentū a
plūbo. Et q̄m̄ multi hāc p̄cipuā artificem
theologiā vel ignorāt vel negligūt vel sper-
nūt. q̄ tū de seipa dic̄ legū p̄ditores p̄ eā iu-
ste decernere. iō turbatōes in politijs r̄ p̄sci-
entijs sepe oriri cōpertuz̄ ē. Idcirco p̄terea
legislatōres eccl̄astici r̄ ciuīles plerūq̄ sua
prāte r̄ autoritate noscūt abuti. p̄serti eccl̄a-
stici illi q̄ q̄cqd̄ ordināt / q̄cqd̄ monēt / q̄cqd̄
p̄cipiūt / volūt p̄ diuīnis legib⁹ h̄ri. par egle
q̄z rō h̄z p̄ intermīatiōz̄ dānatōis etne
¶ Neq̄ tū accusaueri oēs legislatōres talīe r̄
talīa loquētes. Presumo enī q̄ ad rectā re-
gulā r̄ diuīnā sapiāz̄ sermōes suos voluerūt
glosari. iterptari. r̄ recipi. q̄ si n̄ h̄ intēderūt
p̄nūcio nō ego s̄z ap̄ls / q̄ nihil p̄nt̄ s̄ vitā-
te. s̄z neq̄ p̄tra charitatē. Deniq̄ suū ē talib⁹

vti s̄bis in suis institutiōib⁹ / q̄ a vero neq̄
deuēt / neq̄ simpliciorib⁹ r̄ ignar̄ timores
r̄ scrupulos vanos igerāt. q̄si videlz̄ ipsi li-
gēt vbi liberi sūt. tāq̄ p̄tea q̄ui iugo p̄māt
vbi ad leue iuguz̄ r̄ suauē vocauit eos x̄ps.

Corollariū quintū.

¶ Ex h̄ q̄ aliq̄s peccaret mortaliē trāscredi-
endo p̄stitutiōes aliq̄s hūanaz̄ traditiōnū.
nō sufficiētē p̄cludit q̄ ille p̄stitutiōes obli-
gent ad mortale delictū. Declarabim⁹ istō
argumētantes a silī vl̄ minori. Sit aliq̄s
perit⁹ medic⁹ ordinatus p̄ republica. dicat
ille. Petre do tibi legē p̄ tua sanitate. quā si
trāsgressus fueris statim dissoluet corp⁹ tu-
um. qd̄ eā p̄suādo p̄ualecet. Nō bibas vi-
num puz̄ hoc triduo. Null⁹ nescit q̄ medi-
cus vt medic⁹ caret facultate p̄dendi leges
obligantes ad peccatū mortale. r̄ tū in casu
trāsgressor hui⁹ legis sue dānatōez̄ incur-
ret. Poneret silē in materia de ebrietate aut
furie piculo. Si medic⁹ denūciat ignorāti-
bus. tale vinū ne biberitis. alioq̄n vel ī ebrī-
etate vl̄ furia incidetis. q̄s nescit trāsgresso-
res temerarios criminaliter delinq̄re. nō qui-
dem p̄pter medici p̄ceptū. q̄uis in casu si n̄
ita p̄cepisset nō peccassent excusante eos ig-
norātia. Sed q̄ p̄uaricatores sunt hoz̄ p̄-
ceptoz̄ diuīnoz̄ r̄ silīuz̄. nolite inebari vino.
nolite vos occidere r̄c. Non p̄sus dissilz̄ ē
in p̄posito. q̄uis enī leges humane et ciuī-
les vt tales sunt. sūt solum p̄o ordinatōe
politie humane eccl̄asticē vel ciuīlis in
eis que corpus respiciūt. r̄ ita solū merent̄
punitōem tēporalē violatōres earūde. r̄ ob-
seruatores premio tempali donant̄. Nihil
lomin⁹ ex cōsequenti r̄ mutua colligatōne
ac mixtiōe quā ad leges diuīnas habēt r̄sul-
tat crimen faciēs reos etne dānatōis ip-
sos cōtēptores.

Corollariū sextum.

¶ Si aliqua lex humana canonica vl̄ ciuīl
nō possit concludi ex lege diuīna nisi coas-
sumendo p̄positōez̄ vel cōsequentiā legi di-
uīne impertinētē. cōsequenter imp̄tinens
est. An trāsgressio illius legis sit mortalis.
an non mortalis patet ex p̄cedentib⁹. Nō si
quis prelatoz̄ū vellet h̄mōi legem aut dice-
ret habere robur legis diuīne sibi fas est p̄
theologos aut alios hoc p̄gnoscentes res-
istere in facie. et dicere q̄ non recte ambulat
ad veritatem euangelij. Ex quo amplius

videt nō esse secūz asserere tot leges et cano-
nes et regulas q̄t repiunt om̄s obligare ad
peccm̄ mortale / tū ex multis causis inferius
assignādis / tū noiatim ex eo q̄ mlte hm̄oi
p̄stitutiōnes imp̄tinētes sunt legi diuine / q̄ in
euāgelij cū suis expōitiōibz sufficiēter tra-
dita explicataq̄ est. ¶ Et hic notādū ē p̄ re-
solūtiōe materie / s̄m quā resolutiōz om̄ia di-
cta et dicēda volo itelligi. q̄ p̄cepta affirma-
tiua dei / q̄uis obligēt ad sp̄ nō tñ p̄ sp̄. vt ē
p̄munis regula magistrōz. Obligāt ḡ sub
qdā diuīctiōe ad h̄ faciēdū vel illō p̄ isto
vel illo tpe. put casus incidit et sapiēs d̄ter-
miabit. Sicut exēpli gr̄a. Occurrētibz du-
obz i eētra necessitate famis quoz soli pos-
sum succurrere. teneor succurrere isti vel illi
sub diuīctiōe. et nō ambobz sil. Et q̄niam
i cōitate ch̄istianoz pauci sūt q̄ scirēt iudi-
care de tpe certo / q̄n p̄cepta affirmatiua fa-
ciēda sunt. Prop̄tea plati q̄ sapiētes sunt li-
mitāt illa p̄cepta tanq̄ sub qdā diuīctiōe
obligātia ad certa opa et tpa d̄terminata. Ex
empli gr̄a. Lex diuina vult vt aliq̄n cult⁹ la-
trie exterior dō p̄soluat. ne igit̄ peccaret ho-
mines aut p̄ ignorātia / aut p̄ desidiā et iad-
uertentiā limitauit ecclia certū tps et certū
modū exēcūdi p̄ceptū istd. s. die d̄nicuz / et
cessationē ab opibz fuilibz. et misse auditōz
Quo adimpleto ipletū ē p̄ceptū illud affir-
matiū. q̄ si peccat q̄s mortaliē trāsgrediē-
do limitatōem istā ecclie / hoc nō est. p̄pe ex
h̄ q̄ ecclia sic p̄cepit. sed q̄ sic limitare expe-
diebat p̄ p̄mūtate. Etia hō fit p̄p̄tor di-
uini p̄cepti et suoz sup̄ioz q̄bz sp̄ote se sub-
misit / aut summittere debuit p̄ vtilitate sui et
cōmunitatis cui⁹ est ps. q̄uis adhuc in ta-
libz limitatiōibz qdā adducunt magis ad
quādā decētia q̄s p̄cepti necessitate. Et nō
potest vniuersaliter dari regula nisi vt eq̄tas
q̄ a ph̄is d̄z ep̄ykeia iudicabit. vtz ē ei illd
psal. Omnia mādata tua eq̄tas

Corollariū septimū

¶ Nulla lex appellāda ē neq̄ ferēda tāq̄s ne-
cessaria ad salutē eternā / que nō ē d̄ iure di-
uino i aliq̄ quattuoz ḡduū q̄s lectio p̄cedēs
exposuit. Oppositū sentiētes aut facientes
moliūt iugū iponere quissimū sup̄ ceruices
hoim / et spargere laq̄os pedibz eoz lapidez
et scādaliū. Quāob̄re theologia q̄ ē lex euan-
gelica (dicā meli⁹ / et⁹ doctrix et explicatrix)
debz in oibz p̄cedere platos eccliaisticos in
suis p̄stitutiōibz et decretis. ne vl̄ obsint p̄ce-

ptis dei p̄pter multitudinē onerosaz. iuxta
improperiū christi factū phariseis. vel ne
credant ligare ad penā eternā vbi pena ci-
uilibz sola repitur. Doctrina hec p̄cipue lo-
cum habz in materia excomunicatōnū late
sentētie. Nā qui p̄ solis incōmodis t̄palibz
cuiatadis / aut cōmodis politicis p̄suandis
eternā vult infligere mortē / cui q̄so similis
erit. Illi nimirū qui volēs abigere mulcā
a fronte vicini / eā securi pcutiēs vicinū sto-
lid⁹ excerebrauit. Aut ei parē dixerim qui
studēs curatōez modici vulneris i pede eq̄
sui. pedē cōfestim abruptit et scidit / equūq̄s
pemit. Sola itaq̄ p̄tumacia vera vel pre-
sumpta / renuēs stare iudicio ecclie. reddit
homine p̄ ch̄istiano se gerentē dignū exco-
municatōe. Nā si parat⁹ ē audire eccliam. q̄
liter velut ethnic⁹ nobis erit et publican⁹.
Porro differt plimū q̄lis ē p̄tumacia et q̄s
dānosa ecclie. p̄ q̄ materia et circa quā iur-
rit. Nam peior est p̄tumacia i materia fidei
et religiōis q̄s pusille q̄stiois de paucis de-
narjz. vbi nūq̄ tātū pdest obediētia q̄ntū
obest excomunicatio sepatiua a sp̄ualibus
suffragijs et societate sanctorū. Ita vt lōge
mitior sit p̄cessus q̄ fit in curijs secularibz
p̄ punitiōnes corpales seu tēpales / q̄s vbi p̄
platū p̄scindi q̄ritur aīa a deo vita sua. et da-
ri sathane in interitū. non solū carnis s̄z spi-
ritus. ne iā saluus fiat ab alioz auxilijs de-
stitutus.

Corollariū octauū.

¶ Occurrēte dubio pbabili d̄ aliq̄ lege vtz
diuina sit aut diuine p̄nera seu p̄tines tuti⁹ ē
legē illā p̄ diuina suscipe q̄s p̄ hūana negligē-
re Tene certū (cōsultit Aug⁹) et dimitte i cer-
tum. ¶ Est itaq̄ regula magistral. q̄ expo-
nēs se discrimi peccati mortal peccat mor-
taliter. et hāc fundat dictū sapiētis. Qui a-
mat piculū p̄bit in illo. Nō tñ de oī dubio
sed pbabili et vehemēti hoc vtz ē. Totā in
hoc loco materiam de p̄scia erronea / quō li-
gat et quō nō. Et de p̄plexitate an sit possi-
bilis / et de scrupulis quomō fugandi sunt
aut deponēdi tractare p̄tines cēt / nisi q̄ al-
um locū h̄nt et ad euentū festinamus. Hoc
vñū generale dam⁹ documētū credere. s. fa-
cilit̄ sapiētioz et bonoz iudicio et contra-
cōes eoz snias n̄ lenit sibi met formare scru-
pulos anxios et timidos. Falloz si nō ita iur-
bet sapiēs. Fili ne initaris prudentie tue. et
rursus. Noli trāsgredi terminos q̄s posuerit

De vita spirituali anime

p̄ces tui. Hoc p̄cipue necessariū est ap̄d re-
ligiosos respectu sup̄iorū suoz. hoc ⁊ apud
ignaros diuinaꝝ legū / q̄n etiā iuniores q̄s
q̄s theologicas lris imbuti talē debēt reuerē-
tiā senioribꝫ i q̄bꝫ vita cū scia ꝑcor darūt vt
vix p̄p̄ aliq̄s nouas suasidōes q̄stūcūqꝫ ap-
paretes p̄tinax vnq̄s ferat cito ꝑ determina-
tōes corū dē assertio. ⁊ p̄ q̄ppe q̄lē habebāt
genitā ex ml̄s xp̄ientijs. lōge certū arte iū-
dicat ⁊ opat. Porro iudiciū rōis sic obte-
nebrat ⁊ lumiosa ei⁹ radiatio diuersis vici-
atur apparētijs p̄ inꝑositiōes nubilosarū
passionū ⁊ p̄uoz affectū etiā i l̄r̄s. iuxta
silitudinē sol̄ v̄si p̄ nubes. Sic p̄ paucā i-
structōez itellect⁹ i sciēt̄ijs p̄sertim diuinis
causant nō vnq̄s errores i eis q̄ se totos de
uotōi tradere crediderūt. dū voluerūt pl⁹ sa-
pe q̄s sibi satis erat. Ad p̄sens corollariū
inducam⁹ exēplū iā i ductū d̄ medico. cui⁹
ꝑsilio aliq̄n parere debem⁹ sub pena pecca-
ti mortal⁹ dū ex trāsgressiōe sui ꝑsilij vl̄ sci-
mus vl̄ pbabilē ⁊ vehemētē credim⁹ nos
inebriādos ⁊ p̄n̄ trāsgressuros legem dei.

Corollarium nonū

Salubrimū est sapiētis documētū q̄ ait
Que tibi p̄cipit de⁹ illa cogita sp̄ ⁊ i pl̄ib⁹
opibꝫ ei⁹ ne fueris curiosus. Et enī p̄p̄ iꝑ-
ratiā diuioꝝ p̄ceptoz quā plerūqꝫ gignit su-
puaua occupatio circa traditōes hūanas
aut curiosa inuestigatio rez penit⁹ iutiliū cō-
surgūt ex p̄n̄ti facili trāsgressiōes diuie le-
gis. q̄ si h̄ dānabile sit apud oēs q̄ntā ꝑcor
dānatōez sibi mer accumulāt culpabiles in
h̄ vicio vl̄ eccl̄iastici rectores vl̄ religionū
p̄fessores. Mirat⁹ sum aliq̄n q̄ rōe ip̄i eccl̄i-
astici p̄sertim ordiari ⁊ religiosi phibēt a sci-
entiā medicine ⁊ nō remouēt d̄ facto a stu-
dio traditōis hūane. Nā corp⁹ lōge meli⁹
est q̄s trena suba / cui traditōes iste defuūt.
q̄ si p̄ alios corp⁹ p̄t curari. nōne sil̄ p̄ vi-
carios ⁊ alios d̄ eccl̄ia p̄tēribiles put iu-
bet apl̄s possent r̄paliā m̄strari. Nōne san-
cti⁹ eccl̄iasticū p̄ se deo fuire ⁊ mūdo per-
vicariū / q̄s ordie p̄uerso imo p̄uerso vicariū
p̄stitūis p̄ sp̄ualibꝫ seip̄m negare dō ⁊ tra-
dere totū mūdo: Proxus ita.

Corollarium decimū

Veritates oēs vniuersales / i q̄bꝫ fundat
legislatorū hoim̄ pt̄as sonātes q̄ parē h̄nt
autoritatē traditōes sue cū lege diuina. ⁊ qui
cas sp̄nit / deū sp̄nit ⁊ deo resistit / necessa-

rio debēt intelligi si ⁊ q̄n pt̄ate sua nō ab-
tunt. ⁊ dū legibꝫ diuis sufficiēter inūtūtur.
Autoritates q̄s sc̄oz ⁊ canōes p̄tificū sū
moꝝ q̄r̄q̄t allegēt sic ⁊ absqꝫ nūero p̄nt iū-
ci / nihil aliō p̄nt p̄firmare. Quā ob rē dici-
m⁹ p̄ regula / q̄ntū ⁊ q̄lit licet dubitare d̄ po-
testate alicui⁹ p̄p̄ defectū debite electōnis
sue / aut abusu sue autoritatis / tātū dē ⁊ taliter
licet dubitare d̄ obligatōe traditōnū suaz /
vt sue sunt p̄cise. Ad d̄m⁹ adhuc q̄ nulla
traditio vl̄ regula vl̄ lex vl̄ defmiatio puri-
hois q̄ i talibꝫ fallere p̄t ⁊ falli / obligat / vt p̄-
cise talē / subditos ad credēdū eā tāqꝫ vita-
tē fidei / aut diuinā legē. licet obligare possit
sub pena politica / ad ext̄iorē ei⁹ receptōem
⁊ ad nō impugnādū eā. Exinde patz via
ad inuestigādū p̄ticularitē q̄d opent̄ defmi-
tōes summoz pontificū. q̄d d̄denatōes ar-
ticularū parisi⁹ vl̄ alibi facte. Poterit siqui-
dē fieri vt absqꝫ p̄cto mortali / imo cū meri-
to magno sit aliq̄s theologus vl̄ alius pru-
dens q̄ dissentiat cor de ab humanis deter-
minatōibꝫ aut traditōibꝫ / qui t̄n obligabit
p̄pter euitatōem sc̄adali vel aliter nō repu-
gnare ext̄erius. Nam p̄t aliq̄rū publicatio
vitatū phiberi / ⁊ aliquaz falsitatū dogma-
tizatio p̄mitti. Uolum⁹ t̄n vt notet vigi-
lanter mod⁹ loq̄ndi noster de traditōibꝫ ho-
minū vt talitū p̄cise sunt / q̄ fallere in illis et
falli p̄nt. q̄m determinatōes eccl̄ie vniuersal̄
in eis q̄ fidei sunt ab h̄ numero sc̄cludūtur.
in q̄bꝫ nec fallere p̄t nec falli. Fieri q̄s p̄t vt
determinatōes aut leges hūane p̄cipiēt cuz
diuinis ⁊ hac rōe eas esse p̄ diuis suscipiē-
das nescit nemo. Sequit̄ deinceps q̄ sic
ad fidē / ita ad legē diuinā p̄ceptiā nō pos-
set aliq̄s platoꝝ q̄c̄qꝫ ad h̄cere q̄d non esset
ꝑus de fide vl̄ lege diuina. q̄uis nō esset hoc
autoritative declaratū / aut humano p̄ce-
pro sancitū.

Corolla. vndecimū

Traditōes eccl̄iasticas ⁊ hūanas sic fatu-
um esset om̄es p̄ lege pure diuina suscipiē. ita
nihil i oibꝫ velle d̄ diuis legibꝫ aḡcere neqꝫ
q̄s sc̄adaloza temeritate vacaret. Sc̄da p̄te
q̄ notissima ē ⁊ ꝑcessa ab omnibꝫ indiscul-
sa. Ad p̄mā p̄tē inducam⁹ id sapiētis. No-
li esse nimis iust⁹ / q̄ q̄ nimis emūgit elicit
sanguinē. Et vt terentianū p̄uerbiū ē. No-
nūqꝫ summū ius sūma iniusticia fit. et sic
esse in ꝑposito plane docebim⁹. Nec audi-
ar ego sꝫ x̄ps / q̄ mādātū dei dixit phariseos

fuisse transgressos propter mandata hominum. Dixit insuper eos alligare onera gratia et ipotabilia cervicibus subditorum, et claudere eis regnum celorum. Ulex est quippe illud Julii cesaris apud Salustium, ubi intendetis ingenium valere, a quo sententia vulgatus versus non discordat. Pluribus in cunctis minor est ad singula sensus. Subditi vero simplices et timorati quoniam tot traditioibus intendere compelluntur a superioribus suis, quod mirum si minus capaces redduntur divinum preceptorum, quod et minus in eis de ad eorum. non quod non acerrimo supplicio aut acerbissima obiurgatione punietur quibus pro puula inobedientia legis humane, et absque omni reprehensione peccare quotidie contra legem dei enormiter permittitur. Non habemus necesse exemplis imitari crebriora cernimus quam vellemus. Ex his elicio pro doctoribus theologis doctrinam salubrem, ne sint faciles asserere actus alios aut omnes fides esse peccata mortalia, presertim sub verbo universali, et dum predicandum erit ad populum, a sermone quidam et expro viro accepti preciosa esse in omni arte vel doctrina asserendum audaciter et extremam, maxime ubi obsequatio cordis obnubilat obuiatque. Itaque debet quilibet nunquam obnubilari quod incerta est scientia nostra, ita ut idem sepe homo breui momento temporis nunc hanc nunc in oppositam ferat sententiam. Fit propterea quibus ut pro tales asseriones publicas nimis duras generales et strictas presertim in non certissimis nequaquam erunt homines a luto peccatorum, sed in illud profundum, quod desperati immergunt. Clari propterea suboriantur et quasi infinite circumstantie pro quibus diversitate diversificari debet iudicium, ita ut vir possit aliquid in moribus generalis regula traditum, quod in particularibus casibus exceptiones non admittat. Denique generatim exhibent scrupuli inquerantiam conscientiarum simplicium ut in eis sit solidum nihil. Nam et si brutus vir qui spiritus est pauidus et qui veretur omnia opera sua, obsequandus est tamen summo illud terentianum, ne quid nimis. Et ut idem loquitur, ne in serpo nodum quod ratur, ne quibus eis improperet illud eiusdem, Quid si celum ruat, demum quod prodest imo quod non obest coartare pro iusto mandatum dei quod est latum nimis. Quid insuper expedit amari gratia eiusque illud reddere in gratia christi quod suaue est et onus eius leue. Nam et si contempserit ex hac laxatione et dulcedine apud quosdam improbos maior oritur habet velamentum malicie libertate. Est apud alios bene institutos gratia resonabunt actus. Prestabit etiam sedulus obsequium domino et patri tamen mansuetudinis cuius mandata

gratia non sunt, et qui vult nos non temptari et non gravari supra id quod possumus.

Corol. duodecimum.

Sic pene restringende sunt ita leges humane grauius penales non sunt absque manifesta utilitate multiplicande. In prima parte proors est omnium iuristarum traditio, quos tamen aliquando miratur sum, dum eos audiuimus rationem reddentes cur nomen habet excommunicationis si solum ponitur maiorem significat excommunicationem. Excommunicatio inquam non pena est sed medicinalis. Atvero si excommunicatio non est pena, quod aliud penam appellabimus? Nescio. Non solum pena est sed danosissima pena. Nec obstat huic dicto, quod medicinalis esse debet, sed nepe proprium est omnis pene presertim non exterminatiue. Secunda pars sequens ex prima iunctis pro oribus aduenat eos qui tanta leuitate ne dicam temeritate, fulminat excommunicationes et irregularitates, cum innumerabili multiplicandis statutorum, quod vir alius non dicam adimplere non dicam fructuere intelligere et concordare, sed vel legere tota vita sufficeret. Utinam attenderem omnes et imitaremur benignitatem saluatoris nostri dei. Poterat, nec est dubium, exigere a nobis iuges seruicium in preceptis longe pluribus gratia obuiatibus, sed condescendens fragilitati nostre certum et prociuum numerum dereliquit preceptorum, que si expleuerim, quibus inuites serui sumus, preferunt a morte. Et quod quod superogauerim, conuertit ad deletorem precedentium delictorum, aut cumulata gloria remunerat. Testat sapiens pro timore dei hominem recedere a malo. Ita sane melius quam pro austeritate humanarum legum. Nolumus tamen nec debemus inculpate deuotione religiosorum, qui perfectioris viae aggressi tanta precepta diuina diligenter implent quanto conuersus et alius obseruationibus salutaribus semet astrinxerunt. Sunt fatemur vincula talium aligatura salutaris, quibus discretus usus non impedit sed expedit gradientes via mandatorum dei. Et tamen qui potest capere capiat, quod non omnes capiunt verbum istud. Idcirco aliud de communitate hominum, aliud de paucitate est iudicium.

Corollarium. XIII.

Quis lex humana vel positina potest abrogari in eo quod non necessario participat cum naturali et diuina. Nec autem abrogatio fit, vel pro consuetudinem oppositam, iuxta quod dicunt iuriste et verum est, quod consuetudo est optima legum interpres. Nec unquam dicenda est corruptela, nisi

defuētibus in peiora moribz nō solū inutilē sed impossibilē haberēt executionē. Hoc attendēs legislator noster xps vtiqz sapientissimus iudicialia oīa tanqz variabilia reliq̄ illoz iudicio q̄bus dixit. Qui vos audit me audit ita tñ vt nonerit se positos ad edificatōez nō ad destructōez. 7 vt fm leges dei q̄ regula est general' oī xpiane religioni p̄fessorz sub vno abbate xpo. ipi iudicēt/eā nō ampliātes/neqz restringētes/neqz duriorē faciētes q̄ xp̄slerit xps. q̄ iugū suū dixit esse suaue/7 onus leue. Nō enī plus hñt in p̄tate p̄lati ecclie ligare subditos ad aliq̄ que nō sunt tradita in regula euāgelica p̄ofessa ab oībus xpianis /q̄s hñt abbates sup religiosis suis /ad obligandū eos p̄ter regulare p̄fessionē suā/de q̄bus tñ est snia sancti Thome 7 alioz doctoz p̄corditer/ q̄ nō pōt abbas mōacho p̄cipe aliud q̄ in regula sua p̄fessus fuerit. Hoc enī est voti obediētie interpretatio /q̄ eius p̄fessores fm regulam obediētes se p̄stebunt.

S Colollarium. XIII.

¶ Uelle oēs excōicationū /7 suspensionū /7 irregularitatū institutiōes q̄ scripte sunt /p nō abrogatis exēq̄ videt irrōnabile 7 legibus tā diuīs q̄ hūanis aduersum. Cōstat enī oēs hmōi p̄stitutiōes aut fere oēs esse d iure positio pure. Cōstat p̄terea multas eaz in dissuetudinē venisse p̄ nō vsum aut vsum cōtrariū sciētibz p̄latis nec obuiātibz imo nec obuiare debētibz. Cōstat deniqz q̄ tāta est hmōi institutiōnuz multitudo q̄ si teneret in suo rigore /maxia ps ecclie dāna ret /7 charitas q̄ est finis totius legis etiaz diuīe /lederet. Attñ oīs lex tantū p̄cise hz de bonitate 7 stabilitate /q̄tū p̄cipat de charitatis lege /q̄ est finis p̄cepti /7 fm quā debet cetera moderari. ¶ Et qm̄ materia ista de excōicationibz p̄plexa ē /7 fusēqz tractata Ego aliq̄s p̄positiōes examinationi supiorū ac p̄udētiōz dēreui p̄ponēdas absqz affertōe eaz /q̄s ipsi asserēdas iudicauerit ad quos spectat. ¶ P̄ima p̄positiō Expediēs videret nullā excōicationis ferri sniaz /nisi p̄ manifesta p̄tumacia. q̄ se mōstrat aliq̄s audire eccliaz nō paratū. Rō est /qm̄ dū semp paratus ē audire eccliaz. cur habebit sicut ethnicus 7 publicanus. Cur ab eadē p̄scidēt. Hoc tenet Scor^o in. iiii. sniaz. di. xxv 7 allegat ad h̄ tēctū xpi in q̄ fundata ē autoritas excōicandi /7 correctiōis fraterne. Et

hic sumit validū cōtrario sensu argumētū. Jurta h̄ videre est q̄liter impossibilitas parē di mādatis ecclie /facit vt q̄s apud deum nulla sit excōicatōe ligatus. q̄ si talis impossibilitas notoria sit /ipedit ne q̄s possit ab ecclia p̄ excōicatōis sniaz iuste separi. Ad h̄ videt vsus ecclie dū q̄s excōicatus p̄ debitis absoluit. dū cedit bonis suis oībus /qz facit in h̄ vltimū eius qd pōt. Ceterz dū ali q̄s ex ignorātia q̄q̄ culpabili aut ex infirmitate 7 passione viciosa. nō tñ p̄tumaci /facit aliq̄ne actū /p q̄ statuta est snia excōicatōis late snie ab aliq̄ p̄latoz. videāt iuriste 7 iudices si talis posset dici excōicatus ip̄o facto cū semp sit 7 fuerit p̄mptus stare correctiōi ecclie sup delicto suo /pur supponit /qz non ex p̄ceptū clauū 7 iurisditiōis eccliaſtice /s; aliūde motus /vrdictū est malū fecit. Non enī q̄libet inobediētia p̄tumacia reputat̄ 7 cōtra p̄positiō expedies videret /vt nullus teneret aliū vitare q̄stūcūqz excōicatū a iure /nisi postq̄s denūciatus fuerit esse tal a suo iudice In oī q̄ppe alio cāu fere pōt hō rōnabiliter p̄sumere primū suū nō esse excōmunicatū /7 oppositū faciēs exponit se frequēter discrimini p̄cti mortalis alienū seruū temerarie iudicādo. Exēpli gr̄a Video forte interficere sacerdotē aut eū vulnerare. Si iudico forte excōicatū /possum errare qm̄ vel a iudice potuit h̄c mādātū vt hoc faceret /vl ebrietas aut furor eundē excusat. aut aliq̄d aliud interuenit p̄pter qd in iudicio cōtentioso dū ad illud venerit absoluet. P̄terea q̄cqd sit in p̄sentia facti. nescio tñ infra biduū an a suo iudice fuerit absolut^o. quā absolutōez neqz mihi neqz ceteris tenetur nūciare. Secus ē dū iudicialiter est cōdemnat^o. qz iudicio publico debz absolui si nō vult euitari. ¶ Quereret aliq̄s. qd opant tunc excōmunicatōes late sentētie p̄ canones. Rūdeo sic accepi a p̄ceptore meo /cas tantūdem opari vt absqz p̄cessu alio iudici ali /aut noua p̄stitutiōe possit iudex statiz p̄bato facto vel cōfessato /ferre iuris sentētiā 7 eandē publicare. nō sic vbi canones eēt solum ferēde sentētie /quoniā monitiōe p̄cessus fm terminos iuris p̄req̄zēt̄ multiplices. ¶ Ex eadem radice videt qz nullus parochianus debz euitare curatū suū /a sū is se misterijs publice sepando nisi preuia sui supioris sentētia fuerit publicat^o. debet enī tolli quantū possibile est a subditis occasio rebellionis ad supiorē /7 diuisiōis inē

De vita spirituali anime

se / r temerarie dñi iudicationis cuiuscūq; al-
terius qm̄ ista sunt pctā grauiſſima. Sed
dare licentiā vel p̄ceptū cōsum q; subditi
vitēt curatos suos / nō p̄uā sn̄a r publica-
ta / est eos p̄dictis pctōz piculis exponere.
Itaq; cūz laici clericis sunt infesti / poterūt
leuiter dicere de suis curatis q; sunt fornicatores
publici / si forte colloquū vel cōfortiū
modicū viderint apud eū cum mulieribus
Rursus r si curatus fuerit heri fornicator /
potuit tñ penitere / r fm̄ iudiciū suū supio-
ris r p̄fessoris obtulit se dimissuz cūbinā
suā tempe r loco. q; nō subito tenet semp̄ h̄
facere. sicut nec penitēs astringeret remoue-
re subito a se q̄cqd̄ fuit aut est occasio pec-
cati. tūc parochianus vitādo istū vere ab-
solutū / quomō nō peccabit / nō aut̄ d; leuiter
suspiciari / nūc aut̄ alias q; vero careat be-
neficio absolutōis / nisi dū p̄ sn̄iam iudicis
fuerit vt talis pmulgar. S; tūc rādiū vi-
tabit / q; ad usq; fuerit publica denunciacione
nouiter absolutus. Ad de q; stabit tunc esse
diē dominicū dū parochianus p̄mo inci-
peret suspiciari vel iudicare q; curatus suus
est fornicator r publicus r ita vitādu / q; d̄
aget in hoc casu / aut vitabit eum r hoc erit
cōtra p̄ceptū ecclie de audiēdo missam die
dñico / q; aliam vt suppono nō poterit illo
die pcurare. aut cōicabit r hoc erit cōtra cō-
scientiā / r edificabit ad gehennaz. Poterit
etiā falli vt dictū est de impenitētia sacerdo-
tis forte penitētis r absoluti iudicādo. imo
eū potius d; iudicare penitētē r bonuz q; s̄
oppositū. cū subito potuerit a sp̄sctō visi-
tari r penitere / r p̄fessionē actu vel voto p̄fi-
cere. Postremo q; nō videat hanc licentiā
esse fomitē scismatū inter subditos / alijs di-
centib; de curato / q; bonus est. alijs nō / s; /
vitādu / q; nec ē par oīuz affectio nec par
discretio / nec par coz q; iuris r facti sunt co-
gnitio. **U**bi cū fortasse nobis illa decreta
lis cū suis glosis / quesitū. de cohabitatiōe
clericoz r mulierz / vbi p̄ argumentū a cōtra-
rio sensu trahit. q; fornicator notorius q; s̄.
nulla tergiuersatiōe negari pōt essetalis / vi-
tādu ē / etiā nō expectata superioris sentētia
Hic dicimus aliq; vel q; cōsuetudo opposi-
ta / r p̄latoz tolerātia que nō exēcuta ē hanc
decretalē in curatos et subditos interp̄ta-
te sunt illā legē nō esse seruandā. vel q; ante
sn̄iam superioris r q; diū tolerat / nihil pprie
d; ita notorium crimē a subditis reputari /
quin aliq; possit tergiuersatiōe negari. Iuste

quidē / aut p̄pter inspirantē grāz / vt dictuz
est / q; nescit visitādo tarda molimīa / aut qz
nescit opantis intētio aut causa. Nōne pos-
set mulier in casu frequētari a curato / p̄ sua
p̄uersione / sicut egerūt aliq; scōz erga publi-
cas meretrices. Sic p̄sōz etiam meritoz
tradi posset morti. Ad hoc facere videt de-
cretalis imediate p̄cedēs. Multa insup de-
creta q; nō loquunt in hac materia nisi d; sa-
cerdotib; sn̄ialit̄ p̄demnatis si bñ videant.
aut si aliq; sonēt aliter / pōt eis nō incōgrue
interp̄tatio talis aptari. Et videat obsecro
oppositū sentientes / q; irrōnabile sit / vt p̄-
latus cōicet cū curato parochiali / saltē dūz
tolerat cū scitū esse talē. r parochiani eum-
dē euitare nō dico potēt s; debebūt. **Q**z
si quesierit aliq; qd̄ valebit ergo ista disti-
ctio famosa int̄ fornicatorē notoriū r nō no-
toriū. Plane ad hoc q; notorius pōt absq;
alio iuris ordine prius p̄denari p̄ iudicē
Alius nō nisi testib; legitimis iuris ordie
p̄us victus. Iuxta hoc elici forsan pōt in-
tellectus q; d; fornicarius notorius euita-
ri / q; ip̄e pōt aut d; statū noticialit̄ p̄ cuitā-
do iudicari. Iudicari dico non a subditis
sed p̄latis / cōsuetudo imo r vtilitas publi-
ca vident p̄ hac interp̄tatiōe militare. r hāc
reddere nō distortā. Pro dictis omib; sunt
glose ordinarie Aug. r Ambr. sup̄ illo. i.
ad Corinth. v. Si q; frater nominat r c.
Sicut dicremus de sentētis pmulgar
generalī mō loquēdi absq; nominū exp̄ssio-
ne p̄ ecclias vt dicēdo. excoicamus oēs sor-
tiligos / oēs impediētes iusticiā eccliaſti-
cam / oēs q; talē rem surripuerūt r c. Talis
modus loquēdi generalis r cōfusus non li-
gat vt videt audientes ad euitandū illos
quos in p̄culari tales cognouerūt nisi p̄
iudiciū tales eē nominatim pmulgent. Nō
enim parē habet efficacīā generalis mod^o
loquēdi cū specialī. Sicut sacerdos litte-
rat^o p̄t dicere q; oīs fur est suspēdend^o / nec
irregularitatē incurrit. q; innodare^t si dice-
ret. hic fur suspēdend^o meruit interim. Alie
cause patent ex p̄dictis. **D**eniq; rō ad pro-
positōem est / qm̄ magna eēt pena. magnuz
insup esset discrimen cōscientiaz apud inno-
cētes si p̄pter alioz delicta ip̄i passim r abs-
q; iudicio tenerent excoicari. Audim^o d;
papa Urbano. v. q; gliabat se papam esse /
ob hāc p̄cipue causam / q; nullis penīs ex-
cōmunicatōnū r irregularitatū erat obno-
xius. q; si dilexisset primos suos sic scipm̄.

z hoc aduertisset/relaxasset fortassis tot la-
 qos. tot onera. tot picula ab eoz ceruicibz.
 vt aliqñ z si nō pari ad ipm libertate gratu-
 tari potuissent. ¶ Tercia ppositio. Expe-
 diens videbit vt omnes sententię excomūca-
 tōis/quaz vsus nullus est/aut pl^o obest q̄s p
 sit tā in ecclia vniuersali q̄s in puincijs z di-
 ocesibz/exp̄ssa reuocatōe cassarent. Ratio/
 nabilitas patz ex pmissis. Et si cōsiderem^o
 q̄ excomūcatio qlibet medicinalis eē de-
 bet sicut finis amare potōis est sanitas. ita
 finis excomūcatōis est emēdatio aut pser-
 uatio charitatis et vniōis in subditis. ppte-
 rea quicūq; excomūcatio verisimili conie-
 ctura nō psumit vtilis reipublice/nec sub-
 ditorū correctōem afferre/illa debz omitti.
 Tunc enī locū habz quod dicit Aug^o lib.
 ij. cōtra eplam Permeniani in decret. xxiij.
 q. iij. i. q. viij. quoniens. sup e. Ipa pietas.
 z. it. q. i. ordinarōes. Reuera cū ptagio pec-
 candi multitudinē inuaserit/p̄silia sepatio/
 nis. i. excomūcatōis z inania sunt z pni-
 ciosa atq; sacrilega. qz impia z supba sunt.
 z plus p̄urbāt infirmos bonos/ q̄s corri-
 gāt animosos malos. Et Greg^o. de q̄bus-
 dā peccatibz ait Un^o a tli p̄suetudinē auer-
 ti possunt. z ideo cū venia suo ingenio relin-
 q̄ndi sunt. Et Matth. xij. dicebat christ^o
 dimittēda esse zizania ne eradicaret triticū
 Sic palea dimittit cū ḡno donec illud in-
 troductat i horreū. Sic lagena eccliaistica
 omne gen^o pisciū cōgregat nec sepat/ p̄ter q̄s
 i litore finalis iudicij. Sic iudas cū apo-
 stolis dimissus est. Sic iebuz^o inter filios
 isrl. Sic pessima (dicit Hieronym^o) sp̄ euz
 optimis iūcta eē. Sic tolerati sunt filij isra-
 el dare exteris ad vsurā z vti libello repu-
 dij. sic hodie pmittunt meretrices ne vicij
 deterioribz oia p̄fundant. Propterea dicit Au-
 gustinus vbi pus. Nō p̄t eē salubris a mul-
 tis correctio nisi cū ille corripit q̄ nō habet
 sociā multitudinē. Cum vō idē morbz plu-
 rimos occupauerit. nihil aliud restat bonis
 q̄ dolor z gemit^o. vt p̄ illud signū qd̄ Eze-
 chielī sancto reuelatū est. illi sic euadere ab
 eoz infestatōe mereant. Descēdendo ad pri-
 cularia p̄nt p̄clusiōes morales elici ex locis
 z tempibz qñ expedit z qñ nō/in pctōes.
 vt sunt fornicarij z scismatici z vsurarij z sy-
 moniaci excomūcatōes. pmulgari. Pre-
 lati enī nō solū possunt. imo debēt ab excoi-
 catōibz aut irregularitatibz ferēdis desiste-
 re. aut iā latas tacite vl̄ exp̄sse reuocare con-

tra viciosos. vt sunt fornicatores. publici
 vl̄ scismatici/ si nō viciū tale adeo i q̄busdā
 partibz inualuerit/ qz p̄ excoicationū vel ir-
 regularitatū snias nullo mō p̄sumit corri-
 gi sed deteriores effici delinq̄ntes. Et in h
 vitatē habz qd̄ dictū ē. p̄latos ad mlta nō
 teneri p̄pter incorrigibilitatē subditorū ad
 q̄z opposita ipi si corrigibiles haberēt sub-
 ditos tenerent. Porro qd̄ sit reuocare taci-
 te iam dixim^o corollario. xij. ¶ Ex his vide-
 tur aliq̄bz tpa mala p̄sideratibz qz nō expe-
 dit ferre snias excoicationū generales i for-
 nicarios sacerdotes. z iubere qz a subditis
 euitē. Rigor eī eccliaistica discipline vix cre-
 di p̄t q̄stū laxatus sit. sed et nulla z rara sit
 electio i sacerdotū introductōe. p̄ptea ma-
 lum istd̄ tam late serpit qz multiplicāt iuue-
 nes inutiles z lubrici in sacerdotes. de q̄bz
 stultissimū est sperare qz post susceptū sacer-
 dotiū castior sit eoz vita z honestior/ et nō
 poti^o dissolutior/ q̄sto iā habent illd̄ a quo
 pri^o ex mala vite fama formidare poterant
 expelli. Quāto stulti^o igit imo iuxta verba
 Aug. q̄sto p̄niciosius iniq̄us z sacrilegus si
 mili^o est velle tales effrenatissimos p̄ excoi-
 catōnū snias p̄scere. qz p̄fecto non tā eos
 corrigunt q̄s inficiūt. nō solū eos sed paro-
 chianos cū eis p̄uersantes. Nōne meli^o es-
 set nocētes q̄sdā ipunitos remanere/ q̄s pu-
 nire innocentes. Iuste qdem p̄t aliqñ mali-
 cia tolerari. innocētia puniri nūq̄. Puniū-
 tur aut̄ parochiani dū p̄uersatio curatorū
 eis interdicūt. dū scrupulis ḡuissimis p̄sci-
 entiaz inq̄tant. ¶ Sed diceret aliq̄s. petā
 igitur vis remanere impunita? Sic absq; y
 freno pene corruēt oēs in flagitia. sic omnis
 eccliaistica discipline rigor abscedet. ¶ Absit
 vt hoc velim. laudo medicinā/ sed nō eaz qz
 vuln^o augeat aut vitam tollat. fiat a radice
 morbi curatio. nō eligant ad sacerdotiū in-
 corrigibiles/ nō indisciplinabiles. alioquī
 sibi deputēt plati qz tales elegerūt. Et si ta-
 les deū q̄tidie i suis p̄ceptis tā impudēte
 p̄temnūt/ qd̄ mirandū aut vindicādū si le-
 ges hūanas et statuta nihilipēdūt q̄s oia
 vidēta suis latozibz nō fuari. cū tñ recte ius-
 sum sit. patere legē quā ip̄tuleris. Deniqz
 si cā sit vt meretrices tolerēt/ dicūt sic opi-
 nātes/ qz maior est rō tolerandī sacerdotes
 fornicarios. nec rigorē talē fuandī sicut ab
 initio. quēadmodū ante tpa gregorij noni
 maior rigore hec vt aliq̄ dicunt disciplina
 tenebat. Hinc r̄ndēt ad quedā dicta sc̄toz

De vita spirituali anime

vt thome z alioꝝ peccare eos dicentiū qui a fornicarijs missam audiunt nec excusare eos ppter negligentia p̄latorū. Tūc enī vl̄ vigebat ampl̄ timor dei z disciplina christi ane religiois ita vt possit leuī talis lex exeq̄. Uel incepti forte erāt hī doctores q̄ generale et q̄ radicatū sit h̄ malū. z quō deterioꝝ ra flagitia circa vxores aut filias parochianozū et abominatōes horrēde in alijs p̄uenirēt apud mltas patrias/rebo stantibus vt stant/si q̄erent per tales cēsuras arceri. Scandalū certe magnū est apd̄ parochianos curati ad ꝓcubinā ingressus sed longe deter̄ si erga parochianas suas nō fuaerit castitate. Multos itaq̄ ꝓpertū est ex sacris doctorib̄. Quisse q̄s inceptia tēporū sefellit/z locuti sunt. non qd̄ fieri possz aut expediret. sed qd̄ stricta iuris diuini vl̄ humani regula faciendū esse dictaret. Hi duz ad expientia difficultatū/z tēporū/z hominū incoꝛrigibilitatē veniūt/mutat̄ plerūq̄ sentētia dicētes. qz si talia mala sunt q̄ agūtur a subditis. tolerare tū magis illa expedīt/q̄ cū piclo deterioꝝ ea velle ad vnguē refecare. Quocirca peccāt nō mediocrit̄ qd̄ ex religiois solitarijs/q̄ dū vitā attēdūt p̄latorū/dū subditoꝝ effrenatā malicia intuent. cōfestim murmurāt/z mox inaudita ꝓte ip̄i cōdemnatōnū ferunt sentētiā i absentes. eos quoq̄ rodūt z duozāt. nō aduertentes. s. incepti rez/q̄ difficile z frequētius impossibile sit oīa ad normā equā flectere. Utinā hī sapent z sup̄ seipos oculum rezoꝝ q̄ntes intelligerēt q̄t lites amaras q̄t defectus culpabiles tolerare cogit̄ q̄libz in seipso. nec sufficit tali sollicitudie se vnū sufficere emēdare. Ip̄i vtiq̄ parēt̄ alios arguerēt/q̄ beluā tot caputū vnaz loq̄z diocesim aut regnū nō p̄ oīa regulatā habēt. z ꝓfecto iuxta comici sententiā. si hmōi essent i loco sez p̄latorū/alit̄ ferirēt/alij iudicarēt. Hec dicim̄ nō ad excusatōem inerte dānabilis quozūdā supioꝝ destruētū pessimis exemplis viuēdi z morib̄ factisq̄ reprobissimis vitā subditoꝝ. sed vt boni q̄s in multis deficiāt. nō acerb̄ iusto mordeāt. Quarta ꝓpositio. Expediēs videt̄ institutio /aut iā institutoꝝ talis interpretatio /vt sol̄ excommunicatus aut suspēsus a iudice z nō a solo iure cōtraheret irregularitatē /immiscendo se sacris. z talis sol̄ iudicialiter ꝓdemnatus a ꝓtate absoluēdi in foro ꝓsciētie spoliatus cēseret. Primū ideo dicim̄ qz non

statim aduertit aliq̄s se excommunicatōem a iure de facto lata ꝓtraxisse. qz si in tali nesciētia imiscuerit se sacris aut alioꝝ ꝓsortio se iunxerit/durū videret talē esse irregularē. z tali irregularitate a qua sol̄ papa possz absolvere. hinc cōtemp̄ apd̄ multos aut scripuli varij /z picula maiora q̄ dici p̄nt oriunt̄. De excommunicatōe minori q̄ ad irregularitatē nō cōtrahendā est exp̄ssa decretalis. Sicut de suspēsiōe ꝓz/qm̄ oppositū nō est exp̄sum in iure. Pene antez nequaqs̄ ampliā de sunt. Circa qd̄ mirant̄ aliq̄ quō decretalē illā Eū medicinal̄. qd̄ā rezoꝝ q̄nt ad ꝓbandū/qz oīs suspēsus a iure sit irregularis si se sacris imiscat. qm̄ ibi fit fmo de vna tmmō specie suspēsiōis z i casu certo. Alia aut̄ decretalis ab eisdē allegata loq̄tur de suspēsiōe ab homie. Sedam ꝓte ꝓpositōis idcirco posuimus. qm̄ si oppositū tenet̄ attētis rebo vt turbate sunt in eccl̄ia. tota fere christianitas fraudata est b̄nficio cōfessiōis sacramental̄. Qd̄ sic ostendim̄. Si oīs excommunicatus a iure aut suspēsus aut irregularis ꝓdit ꝓtate absoluēdi sacramentaliter. qz ꝓdit vt dicūt iuriste iurisditōes oēz in alios. talis in foro ꝓsciētie neq̄s absoluit. Sed maxima ꝓs eoz q̄ ꝓfessiōes audiunt incidit sepe in suspēsiōē aut irregularitatē z excommunicatōem. et h̄ vel ꝓcipādo cū suis parochianis excommunicatis/vl̄ tenēdo publice ꝓcubinas. vl̄ dum sunt infamati vicio aliq̄ publico. vl̄ symoniaci. vl̄ mercatores publici. vl̄ ex alijs cētū radicib̄. tā apud religiosos q̄ alios. Formidabūt igitur sp̄ subditi/an fuerint rite z ꝓe sacramentaliter absoluti/z hoc rōnabilē in tāta sententiāz multiplicitate. Hoc aut̄ asserere q̄ntū sit piculū z scādālū ꝓlati viderint z iuriste. Pro hac ꝓte scda ꝓpositōis facit decretalis q̄ monet vt in necessarijs subditi ꝓmunicēt cū curato suo /q̄ tū q̄s suspēsus ē. vtpote cū fornicario publico. Cōstat autē qz ꝓfessio ē necessaria. Si ꝓ nō ꝓt absolueꝝ sacerdos excommunicat̄ a iure aut suspēsus fit illusio talib̄ subditis. qm̄ nec sacramentalit̄ absoluet̄ nec finalit̄ aliō reportāt q̄ scrupulos/dū postmodū audiūt sacerdotes suos ꝓtate absoluēdi caruisse. Quarta ꝓpositio. Expediēs videt̄ vt nulla snia excommunicatōis ferret̄ nisi ꝓ ꝓtūacia facta i rebo pure spūali bus/z vbi trāsgressio ꝓgit manifeste i diffipatōez fidei z sue libertatis. sicut est de hereticis z scismaticis z eozūq̄ fautorib̄. sicut de

interdicto dicerem? Excoicatio siquē bā-
cul^o est pure spūal^{is}, p̄p̄tea nō videtur rōna-
biliter assumēda ad p̄ceptōz rez t̄paliū z q̄si
pphanaz, q̄m̄ res t̄pales nō debēt p̄seruari
v̄l repetitū maiori detrimēto corū a q̄b^o re-
petitū q̄ sit vtilitas pueniēs ap̄d repetētē.
Sed excoicatio mai^o dānū infert q̄ sit
vtilitas alia t̄palis. ¶ P̄p̄tea nō debz eccle-
sia ḡu^o punire delinq̄ntes ciuilit̄ q̄ secula-
ris p̄tās. O p̄positū t̄m̄ sit dū p̄p̄t̄ t̄m̄
am cadentē in causa rez t̄paliū iudex ecclesia
sticus icarcerat z ligat aīas quissimis exco-
municatōis vincul^o. Iudex p̄o secular^{is} so-
la corporoz detentōe cōtēt^o ē. Rursus nō ē
vsq̄q̄ certū an ius diuinū p̄cesserit p̄lati^o
iurisditōem t̄pale imēdiate/aut saltē ei^o ex-
ercitiū, sicut x̄ps illud a se abdicauit, aut si
hoc p̄stare p̄t̄ remaneret t̄m̄ icertū si iurisditō-
nem secularē ex p̄suetudie v̄l dono p̄nci-
pū p̄cessam sibi possit ecclesia p̄ iurisditōem
suā pure spūale exercere/ p̄seq̄ z defendere.
Sicut habz ecclesia iurisditōes t̄pales/ ha-
beat ip̄a z carceres/ z alios coercēdi modos
etiā corporales, q̄ coertio corporalis licz apud
grosse intelligētēs z carnales austerior/ indi-
caret/ quis t̄m̄ fideli mēte, p̄spiciēs/ negaue-
rit excoimunicatōem penā lōge deteriozem
excellere/ imo fm̄ dicta sanctorū morte cor-
pali d̄terioze existere. Si aut nō p̄ q̄libz cō-
tumacia iūgit mors apud p̄ncipes secla-
res/ q̄ ē ista ecclesiastice libratōis mānētudo
vt passim p̄ silib^o aut minoribz culpīs spū-
alem inferat mortē? ¶ Deniqz dixerim ista
nō ad detrahēdū factis p̄latoz, s̄ vt occa-
sio p̄stet maturi^o i hac restatuēdi z tollendi
tor vecatōes incredibiles/ q̄s paupibz labo-
rantibz/ p̄motores curiaz z alij q̄dam his
bacul^o fulti p̄stant in p̄emptū dei, dānatōz
p̄latoz, z ecclesiastice iurisditōis irrisionem.
Ampli^o ista nō sunt ad determinādū q̄ di-
rimus in his p̄positōibz/ p̄sertim vbi text^o
iurū palā repugnare viderent. Sed datā
volum^o esse occasiōem studēdi iura illa/ et
mitiori interpretatiōe ea d̄iudicādi/ q̄s faciāt
q̄daz ad pauca aspiciētēs, z q̄ de facili enū-
ciāt p̄ alioz illa q̄atōe/ illibertatōe z dānatō-
ne. ¶ Sexta p̄positio. Expediēt^o ē i mul-
tis defectibz illos v̄l tolerare v̄l ad bonū fi-
nem ordiare/ q̄s p̄ fulmiatōnes sentētiar^o et
p̄dēnationū/ aut p̄ p̄dicatōes rigorosas cof-
conari fundit^o extirpare. Rō p̄t̄ ex p̄missis.
v̄l p̄cedentia facta sc̄toz nos docēt/ q̄ mul-
ta q̄ male fieri videbāt z neq̄bāt corrigere.

vel tolerabāt/ v̄l ad aliquē finē bonū ordia-
bant. Sic idolatraz supstitio facta in Fe-
bruario/ ob honore februe/ trāsit i honores
v̄ginis m̄ris. Sic honore augusto cesari p̄-
stat^o in honore Petri est p̄uersus. Sic p̄a-
theon templū omnīū idolorū p̄t̄ papa in
eccliam oīm sc̄tozū. Fortetali arte possent
cencenia que p̄ma die anni mittūt hoies ad
bonū finem trahi. Sic natiuitatis sue cele-
bratio apud q̄sdā p̄ncipes christianos ad
gaudiū de suo baptisate possz retorqueri
Nec enī agere facili^o ē q̄s torēt^o p̄suetudis
p̄naciēter obniti velle. ¶ Hoc mō docendi
sunt omēs habere oculū simplicē, oculum
intentōis rectū, q̄ habito merebunt i multz
vbi als graui se delicto p̄strigerent. Exem-
pli gr̄a de celebratibz missam sumpta pecu-
nia, de cūtibz ad horas canonicas i ecclyis,
z ad obit^o spe distributōnū, de dātibz z ac-
cipiētibz curas z b̄nficia ad cēsū annuū,
de recipiētibz pecunias in collatōe ordinū,
de p̄dicantibz p̄ mercede, de q̄rentibz place-
re in suis actibz z f̄monibz publicis, z arti-
ficialiter ob h̄ ordinatis, de habentibz plu-
ra b̄nficia/ z silibz, in q̄b^o peccant multi ob
defectū doctrine z rectificatōis sue intentō-
nis/ q̄bus alioq̄n merces deberēt. ¶ Tāga-
mus hic ad extremū p̄functorie modū re-
ctificandi aliq̄ ex p̄missis. Si q̄s celebrat
missam aut aliū quodcūqz opus spūale p̄-
agit/ z inde sperat mercedē t̄pale, cōstituat
ip̄e sibi mercedē illā nō tanq̄ p̄ciū spūal^{is}/ il-
lius opis. Non ei esset equa p̄mutatio. Sz
accipiat illud t̄pale p̄ sustentatiōe ministri.
Nō debet itaqz q̄s suis stipendijs milita-
re. Et qui altario seruit (sicut dicit apls) de
altario viuere debz. Hoc titulo q̄ dicit su-
stentatio/ m̄lstri saluat oīreceptio modera-
ta rez t̄paliū p̄ spūalibz, iuxta sn̄iam domi-
ni Durādī in hac materia. Nec aut susten-
tatio q̄lis aut q̄nta esse possit nō cadit sub
arte general^{is} diffinire. Sed hoc loco sicut
z in oīm p̄tute mediū sumi debz put sapiēs
iudicabit attētis circūstātis oibz, aut put
homine vinctio diuina docebit. ¶ Hāc eādē
sn̄iaz dicit aliq̄ sub alijs v̄bis, q̄ oīares p̄i-
ritual^{is} p̄pter t̄pale lucrū tanq̄ p̄p̄t̄ motiū
m̄n^o p̄ncipale/ aut p̄p̄t̄ finē deo subordina-
tū q̄ dici potest finis cōsecutiū/ licite q̄ri di-
ligi vel exerceri potest. Ad h̄ nimirū ē illud
p̄phete. Inclinaui cor meū ad faciēdas iu-
stificatōes tuas in eternū, p̄p̄t̄ retributōez.
Existimo neminē dubitare q̄n possit deus

De vita spirituali anime

Diligi a me et exorari / ut mihi det vite sustentationem ad liberum eundem fruendum. **A**ctus autem magis spiritualis qualis est quod dei dilectio vel ad eundem orationem. **F**as habet insuper aliquid exercere se vel in una religione vel cura vel alio spirituali opere ut indeficienter ad vite necessaria non quod sustentando in hoc solum ulterius referendo in deum ut habitis talibus vite necessariis ipse deinceps liberiori mente valeat deo militare. **D**icunt doctores nominatim dominus Anthoniodoreus quod nullus predicare debet hoc est predicatores suam ordinare tanquam medium ad habendum vite sustentationem. **E**sset inquit hoc ordo perversus si dignus ad indignum ordinaret. **H**orum dicta sic accipienda sunt ubi ad illud tempore figeret intentio principalis et ad dei honorem ipsa nequaquam ulterius referret. **D**um autem non est finis principalis sustentatio hec ministerii quaesita per aliquid actus spirituales sed est vel mortuum quod dicitur vel finis minus principalis in alterum finem rursus ordinatus nullum videtur hic de symoniaca perversitate periculum imminere. **I**sta sic elucidare tunc est ad serenandum conscientiam simplicium et per rectificationem suam intentionum quod tragica aut satirica reprehensio omnium generali symonie lepro redde re infames velle. **H**ac intentione potest teneri cura ad census annuum potest haberi respectus ad lucrum distributum. **P**otest in casu recipi moderata pecunia ab ordinatis sub prelati si sit aliquid de nimis pauperum nec imineat scandalum quonia omnes decretales super hoc confectae sunt de iure humano quod ad multa / quas potest aboleri consuetudo ad oppositum dum fuerit oculi simplex modo dicto. **S**ic potest obtineri duo vel tria beneficia sine eorum tenuitate et si sine scandalo fiat attempta persone obrinens qualitate et ipsi ad ecclesiam utilitate. **S**ic potest imo sepe debet querere predicator aut alii placere hominibus in suis actibus non propter se sed ut videntes glorificent deum et ut liberi monita salutis accipiant. **N**ec tamen sum nescio quoniam in predictis sepe cadit vitium questus atque symoniace ut si quis habeat aliquid de sufficienter vivere possit ipse multiplicat sibi per talia opera spiritualia gradiores divitias superuacuas aut propter necessarias aut suam beneficiorum pluralitatem causa rationalis non excusat.

Lectio quinta

Ad determinationem solidioris materie quam tractanda suscepimus super additatem peccati mortalis et distinctionem eius a veniali multa quasi

iam fundamenta iecimus / per scrutando funditus quod sit lex proprie divina quod naturalis quod humana et de conditionibus vitariis. **H**ic est enim vitariis funditus totius difficultatis. **P**orro iam nonnulla diuerticula quasi supedificantes adiecimus. **P**er scrutandum rursus esse video ne nos equocatio fallat et ut edificium nostra structura certum surgat si forte sit aliquid lex divina quod non sit obligatoria. **N**am de obligatoria primo dicitur taxat habitus est. **V**idetur nepe lex divina totidem modis dici quod modis divina voluntas nominatur. **D**icit autem magister in primo sententiarum quod quoniam sunt dei voluntates / sumendo signum pro signato. **E**t he sub hoc metro complere sunt. **P**recipit et prohibet. permittit. consilium implet. **D**e voluntate preceptiva et prohibitiva multa iam diximus. **D**e permissione primo meminimus alio loco distinxisse quod aliquid dicitur permittit deus primo quod non vult prohibere aut precipere oppositum. **S**ed modo permittit libellum spirituum et vitariis pluralitatem in antiqua lege. **S**ecundo permittit quod non punit pena temporalis. **S**ed modo permittit mala fieri quod non punit in iniustis. **D**einde tertio aliqua permittit dicitur non quod non puniat sed quod non impedit ea fieri cum id vitariis possit quod quod iniuste faciat / eliciendo ex his malis bona secundum potentissimam sapientiam suam attingentem a fine usque ad finem fortiter et per inscrutabilem abyssum iudiciorum suorum. **D**enique quarto potest aliquid permittit non quia iudicet faciendum aut quod non denunciaret per leges et statuta puniendum sed quod de facto non exequitur leges punitive contra delinquentes tales ne deteriores exitum res habeat. **H**oc modo tolerant quoniam heretici et scismatici et alii inter christianos dum scissura deterior ex eorum exterminatione verisimiliter timeret. **D**e hac igitur lege permissionis sicut et de imperativa quod dicitur esse efficacis operatio dei et que non est de se obligativa intantum dicta sunt. **S**uperest dicere de consilio quod lex appellatur non quod liget ad observantiam sui. ea quod prope deserens penam non incurrit. **I**mpletio tamen eius premium meret et coronam. **E**adem propterea legem consiliorum divinarum nihil perdere velut in utilem et tanquam obsequatores eorum non inde perfectiones fiant improbare / damnationes non evadit. **H**ec lex potissimum respicit tertiam vitam quam esse posuimus confirmatiois stabilite / aut eorum qui tali vite iamque approximant ut sunt viatores perfecti. **H**ec summam memorata sunt et eis que de quantuplici signo voluntatis divine / quod est lex prima doctores tradiderunt. **N**umero legem alteram si supradidit **B**